

Kartlegging av årets kvalitet i vår- og høsthvete

Anette Moldestad, Bernt Hoel og
Anne Kjersti Uhlen

Kornmøtet, Sarpsborg 8.
februar 2011

Formål:

- **System for karakterisering av protein-egenskaper ved begynnelsen av ny innhøstingssesong**
- **Kortnavn: VAREDEKLARASJON**
- **Med gode prognoser vil møllene raskere kunne sette sammen blandinger som gir de ønskete egenskaper på melet => bedre utnyttelse av norsk mathvete**

- Prosjektet er finansiert gjennom omsetningsmidler, administrert av Norske Felleskjøp
- Samarbeidspartnere:
  - **Bioforsk Sørøst, Apelsvoll**
  - **Nofima Mat**
  - IPM-UMB
  - Norgesmøllene
  - Lantmannen Cerealia

Prøvematerialet

- Prøvematerialet hentet fra sortsforsøk (soppbehandla, 2 rep)

Lokaliteter:

Østfold, Follo, Vestfold, Romerike, Mjøsområdet, Buskerud

Sorter:

Høsthvete: **Bjørke (kl 4), Olivin (kl 4), Magnifik (kl 4) og Mjølner (kl 5, svak)**

Vårhvete: **Bastian (kl 1), Avle (kl 2), Bjarne (kl 2), Zebra (kl 3), Berserk (kl 2)**

Arbeidsgang, oppstart i 2005:

- 1) Forsøksring høster felt
- 2) Kornprøver til Planteforsk Apelsvoll
- 3) Planteforsk Apelsvoll:
  - vann %, hl-vekt, protein % (helkorn)
  - falltall og SDS (sammalt mel)
- 4) 200 g sammalt mel sendes til IPM/Matforsk
- 5) IPM/Matforsk: Mixogram, Kieffer og SE-FPLC
- 6) Resten av ruteavling renses ved IPM
- 7) Møllene maler siktemel på prøvemølle
- 8) Møllene utfører deigreologiske analyser: Farinogram og extensogram og baketest
- 9) Alt tallmaterialet sendes fortløpende til IPM/Matforsk for sammenstilling, statistisk behandling og for utarbeiding av prognose

Strategi: Kvalitetsprognoser i flere trinn?

- Noen analyser er raske å utføre, andre er mer tidkrevende
- Tidlig prognose, basert på hurtige analyser
- Senere prognose, med tillegg av reologiske analyser

Men:

- Industrien har behov for tidlig prognose
- Maling av siktemel, og reologiske analyser er tidkrevende
- Hurtige analyser (SDS sedimentasjonstest) ga ikke gode nok prognoser

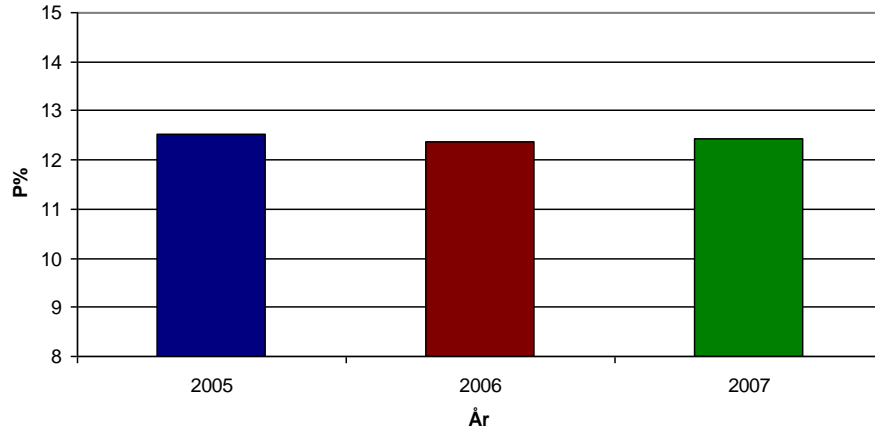
Høsthvete

Variasjon mellom år

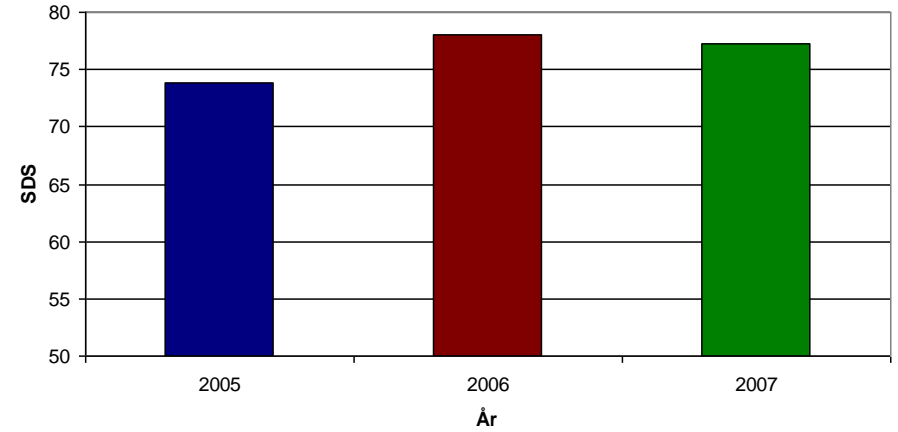
2005 - 2007

Markedssortene

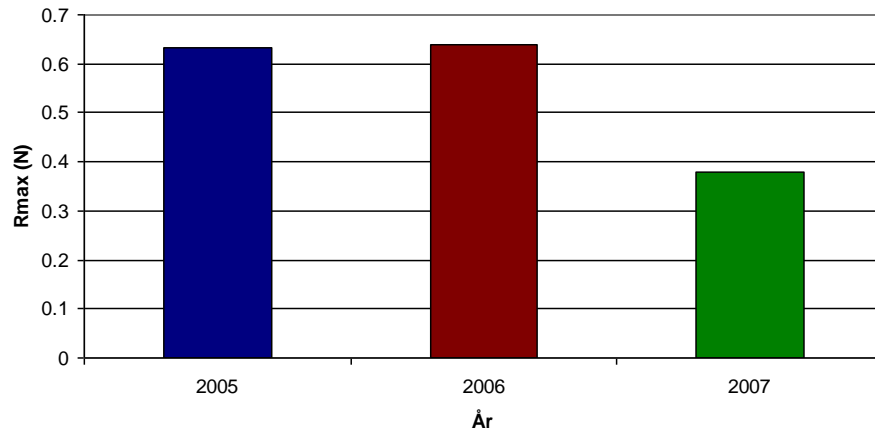
Proteininnhold

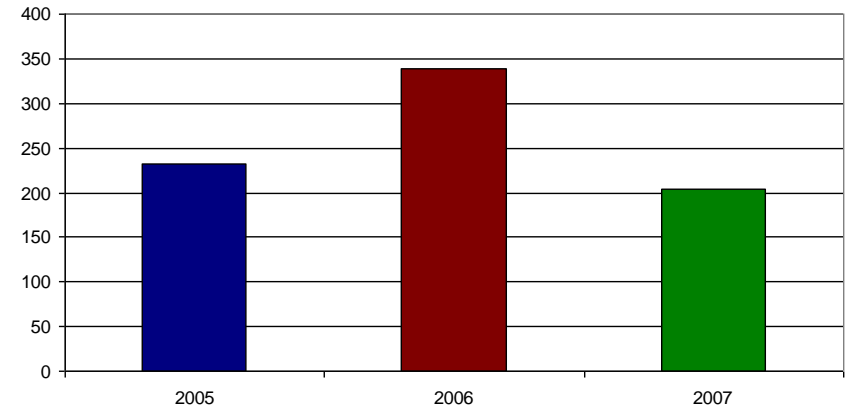
SDS

Motstand mot strekking Rmax (N)

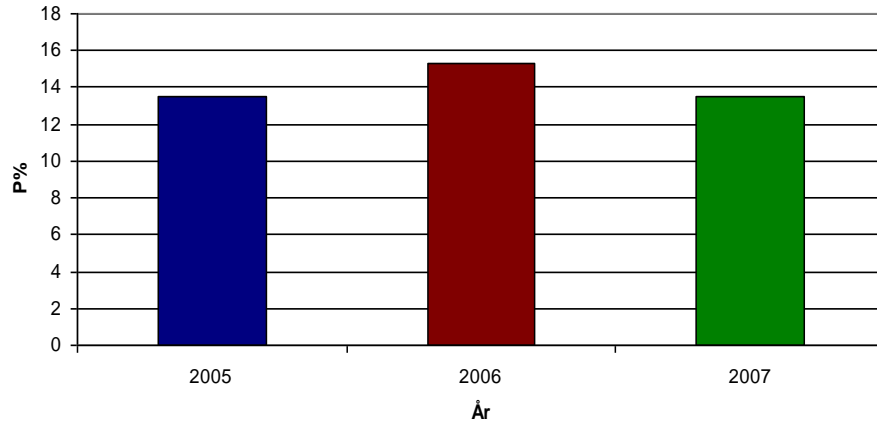
Motstand mot strekking - Ekstensograf

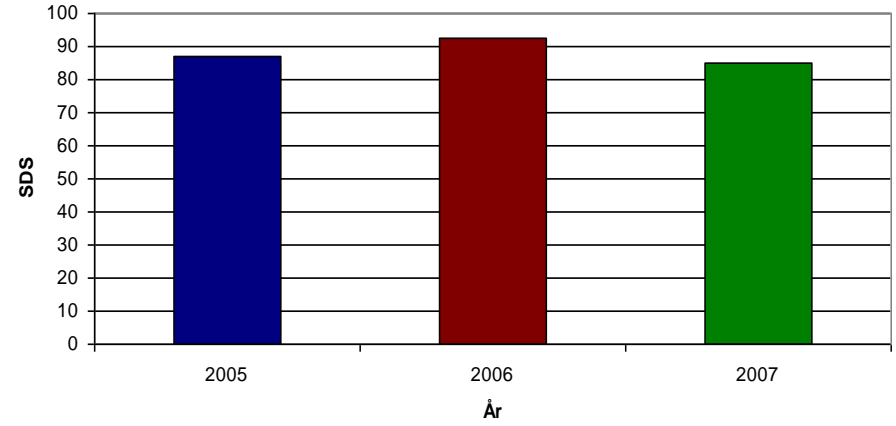
Vårhvete - Variasjon mellom år 2005 - 2007

Markedssortene

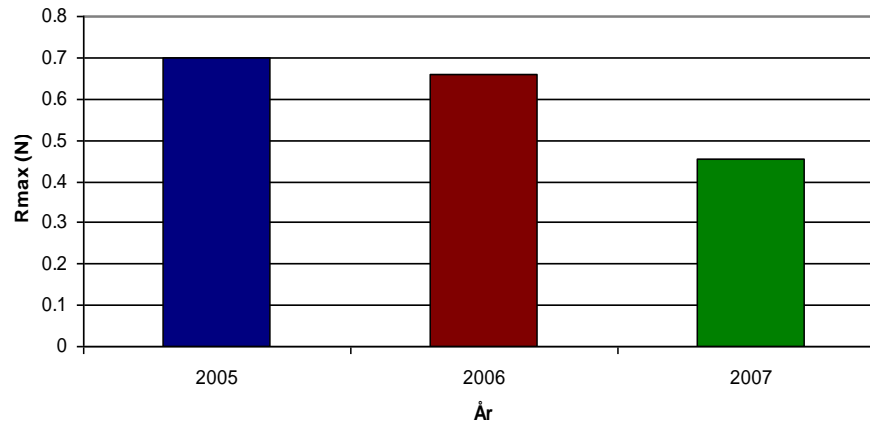
Proteininnhold

SDS

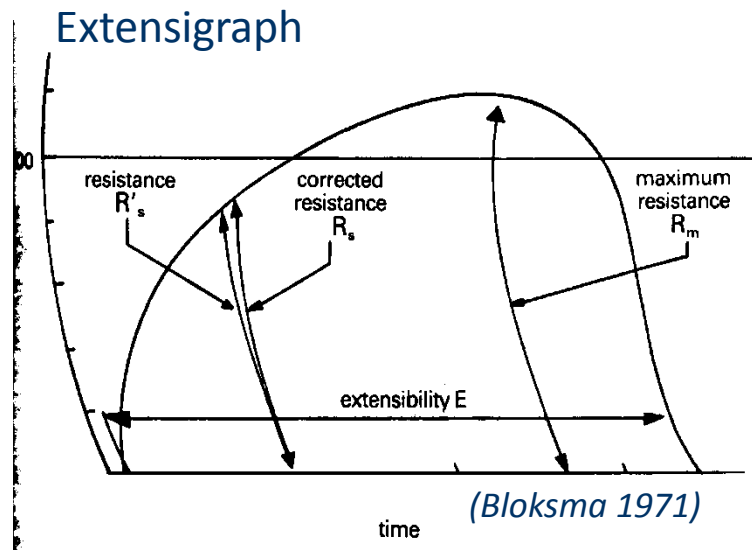

Motstand mot strekking Rmax (N)

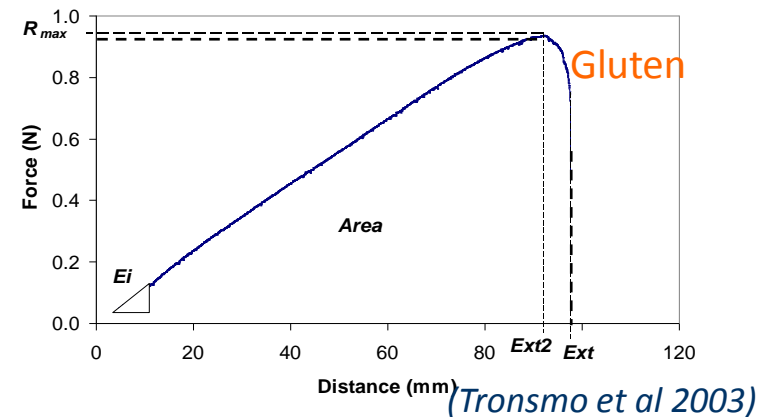
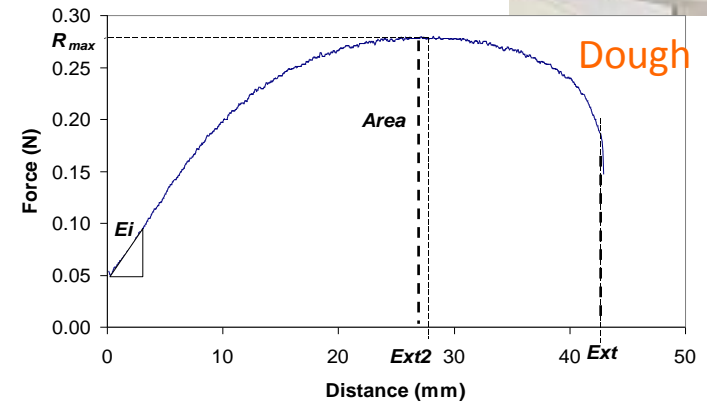

Kieffer extensograph – “hurtig” reologisk analyse basert på sammalt mel og liten prøvestørrelse

Kieffer-rig

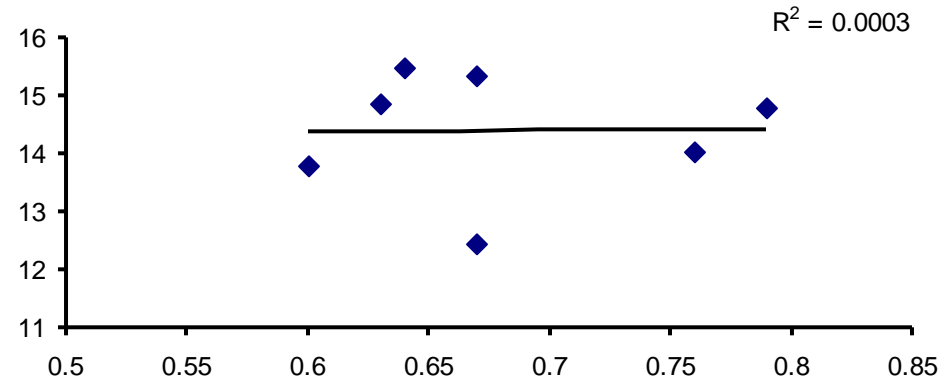

Maximum resistance to extension = **Rmax**
 Extensibility = Ext (stretching distance to rupture)

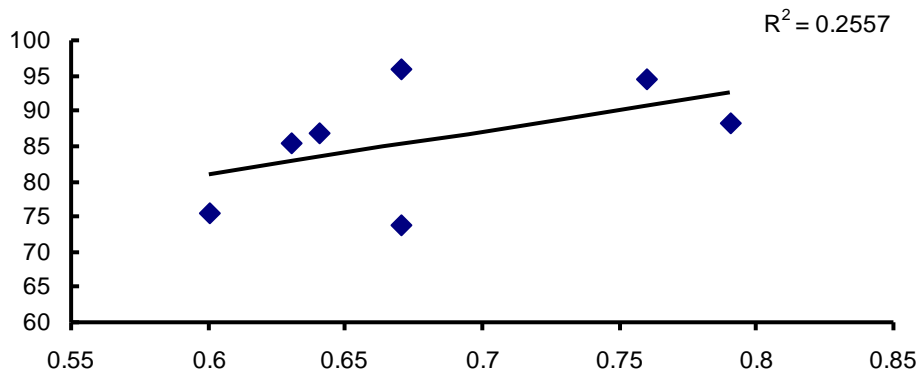
Baketest - protein, SDS, Rmax Vårhvetete

H/B - P% ($r = 0.017$)
H/B - SDS ($r = 0.51$)
H/B - Rmax ($r = 0.82$)

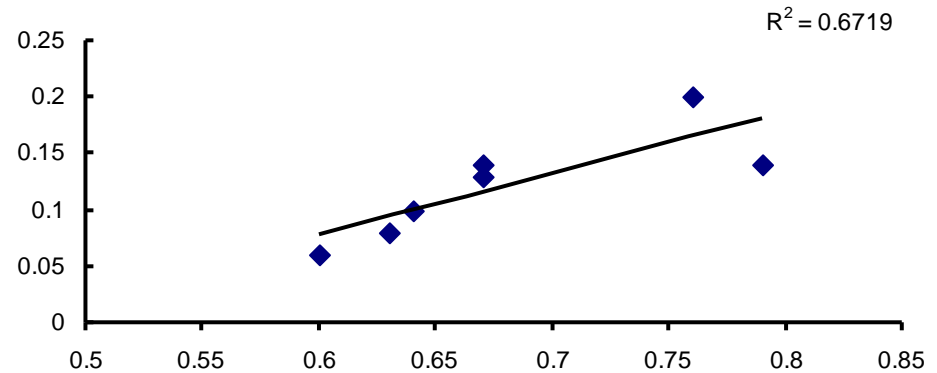
H/B - P% korn

H/B - SDS

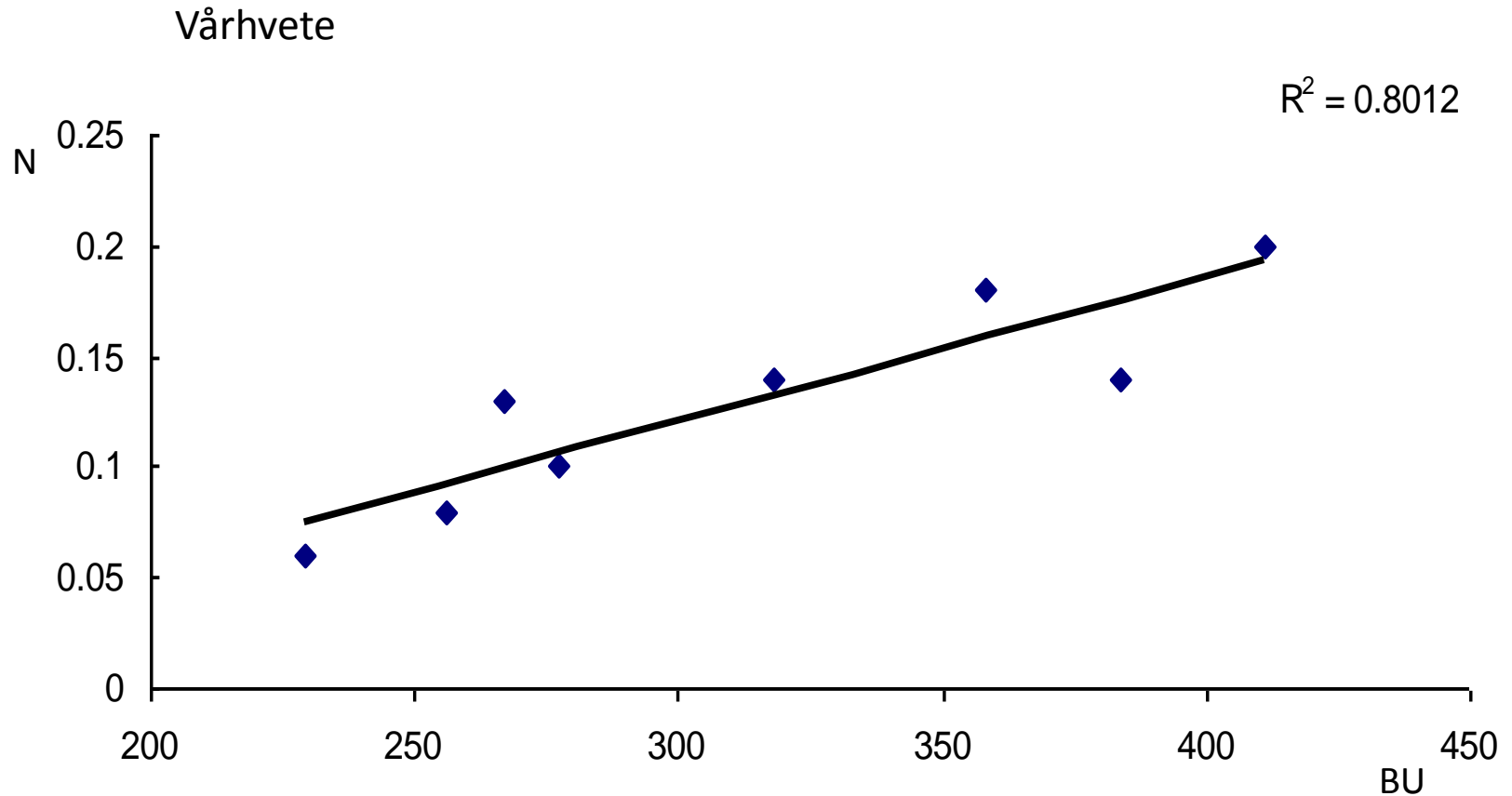

H/B - Rmax (Kieffer)

Motstand mot strekking

Sammalt siktet mel målt på Kieffer-rig og siktemel målt på Extensograf

Arbeidsgang pr 2010

- 1) Forsøksring høster felt
- 2) Kornprøver til Planteforsk Apelsvoll
- 3) Planteforsk Apelsvoll:
  - vann %, hl-vekt, protein % (helkorn)
  - falltall og SDS (sammalt mel)
- 4) 200 g sammalt mel sendes til Nofima Mat
- 5) Nofima Mat: **Kieffer Extensibility test**
- 6) Utarbeider prognose
- 7) Møllene analyserer egne prøver basert på klasser
– resultatene sammenlignes

Kvalitetsprognose 2010

Vårhvete

Info om materialet prognosen for vårhvete 2010 er bygd på

- Fire felt er analysert for proteininnhold, SDS sedimentasjon og med Kieffer ekstensograf av gluten. For hvert felt er de tre vårhvetesortene Bjarne, Zebra og Berserk analysert, hver sort med to gjentak per felt. Feltene har vært anlagt i Vestfold, Sarpsborg, Romerike og Apelsvoll i Oppland. Falltallet har vært høyt på alle felt, og godt over 200.
- Resultatene fra 2010 er også stilt sammen med resultatene fra 2005-2009.

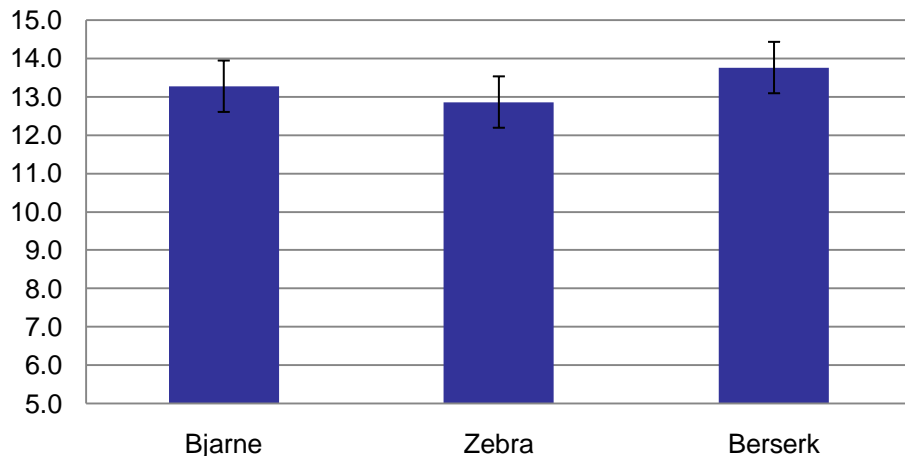
Prognose 01.10 2010

Vårhvete

- Proteininnholdet er i gjennomsnitt relativt høyt og på et tilfredstillende nivå, men varierer mellom felt. Berserk har høyere proteininnhold enn Zebra.
- Resistens mot strekking (R_{max}), målt med Kieffer Ekstensograf av gluten, viser at glutenkvaliteten er svak i forhold til i årene 2005 og 2006. I disse årene var glutenkvaliteten svært god. I gjennomsnitt ligger årets resultater på samme nivå som i årene 2007-2009. Men R_{max} varierer betydelig mindre mellom felt enn det vi har sett i tidligere år. Berserk har sterkere glutenkvalitet enn Bjarne og Zebra.
- Glutens ekstensibilitet er på samme nivå som i 2009, og er høyere enn i årene 2005 og 2006, men lavere enn årene 2007 og 2008. Det er liten variasjon mellom felt i ekstensibilitet i 2010. Berserk har lavere ekstensibilitet enn Zebra.
- Resultatene tyder på at vårhvete i 2010 har en svakere kvalitet enn det vi skulle ønske, men en mer stabil kvalitet enn vi har erfart i tidligere år. Sorten Berserk er sterkere enn de andre sortene, og kan bli en god kvalitetssort i Norge.

Proteininnhold, gjennomsnitt for sorter og felt

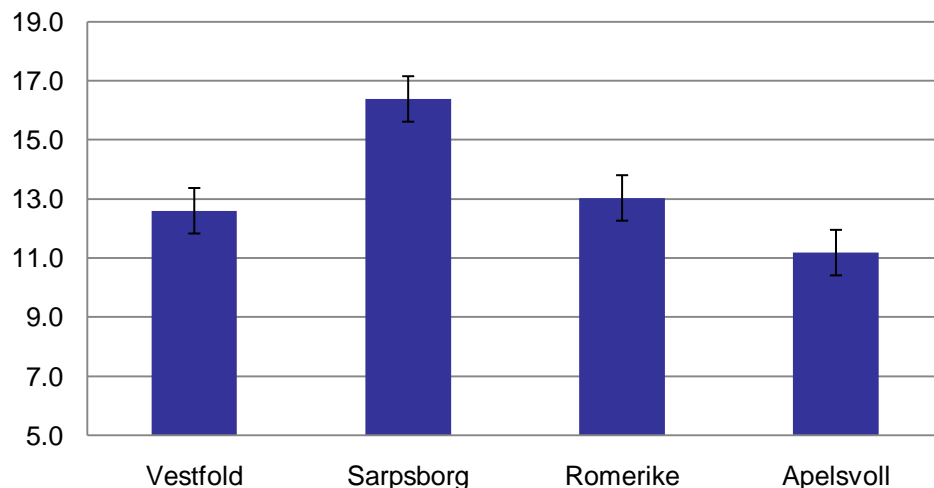
Vårhvete 2010, proteininnhold

Berserk har høyere proteininnhold enn Zebra

Feltet i Sarpsborg har svært høyt proteininnhold, og feltet på Apelsvoll har lavere proteininnhold.

Vårhvete 2010, proteininnhold

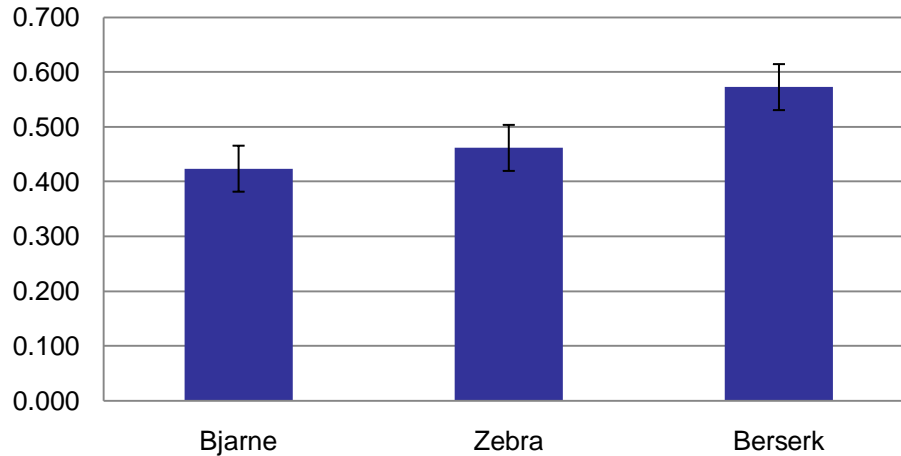

Feilfelt angir $LSD_{95\%}$ (minste signifikante differanse)

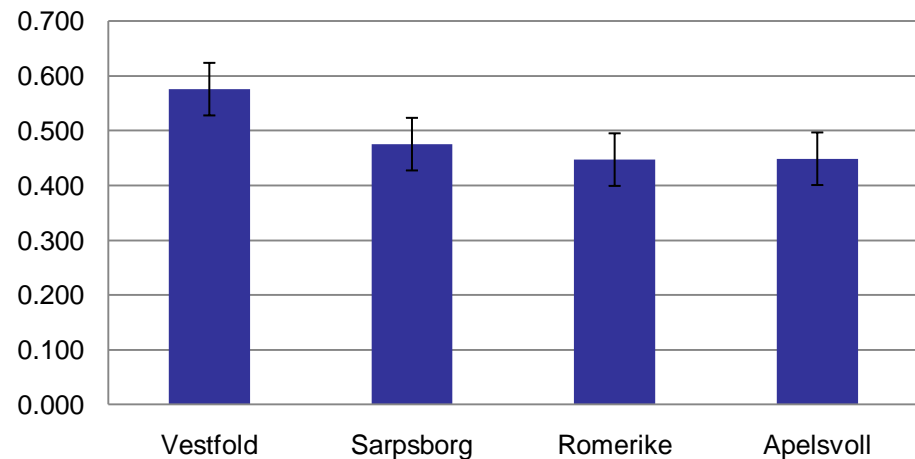
Resistens mot strekking basert på Kieffer ekstensograf av gluten

Vårhvete 2010, Rmax

Berserk har høyere Rmax og sterkere glutenkvalitet enn Zebra og Bjarne

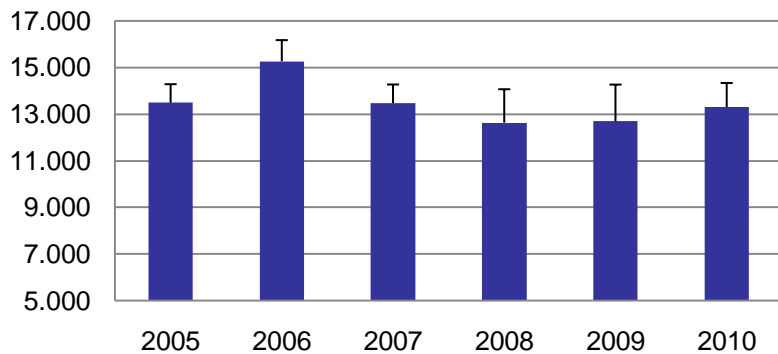
Vårhvete 2010, Rmax

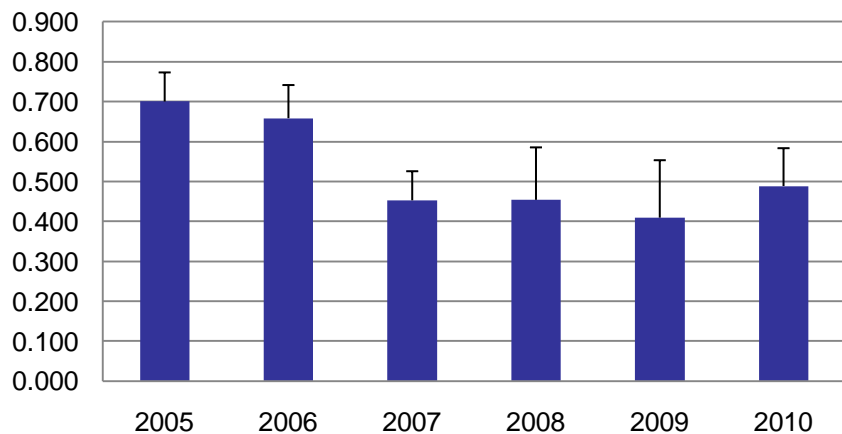
Feltet fra Vestfold har sterkere gluten enn de andre

Feilfelt angir LSD_{95%} (minste signifikante differanse)

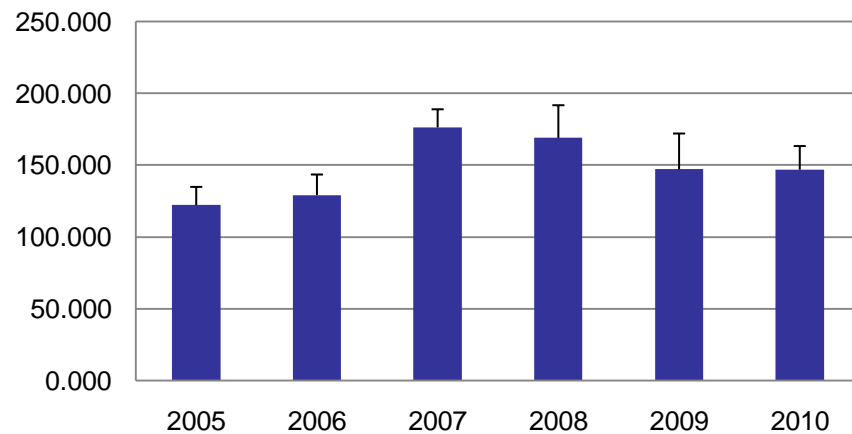
Vårhvet, middel proteininnhold 2005-2010

Vårhvet, middel Rmax 2005-2010

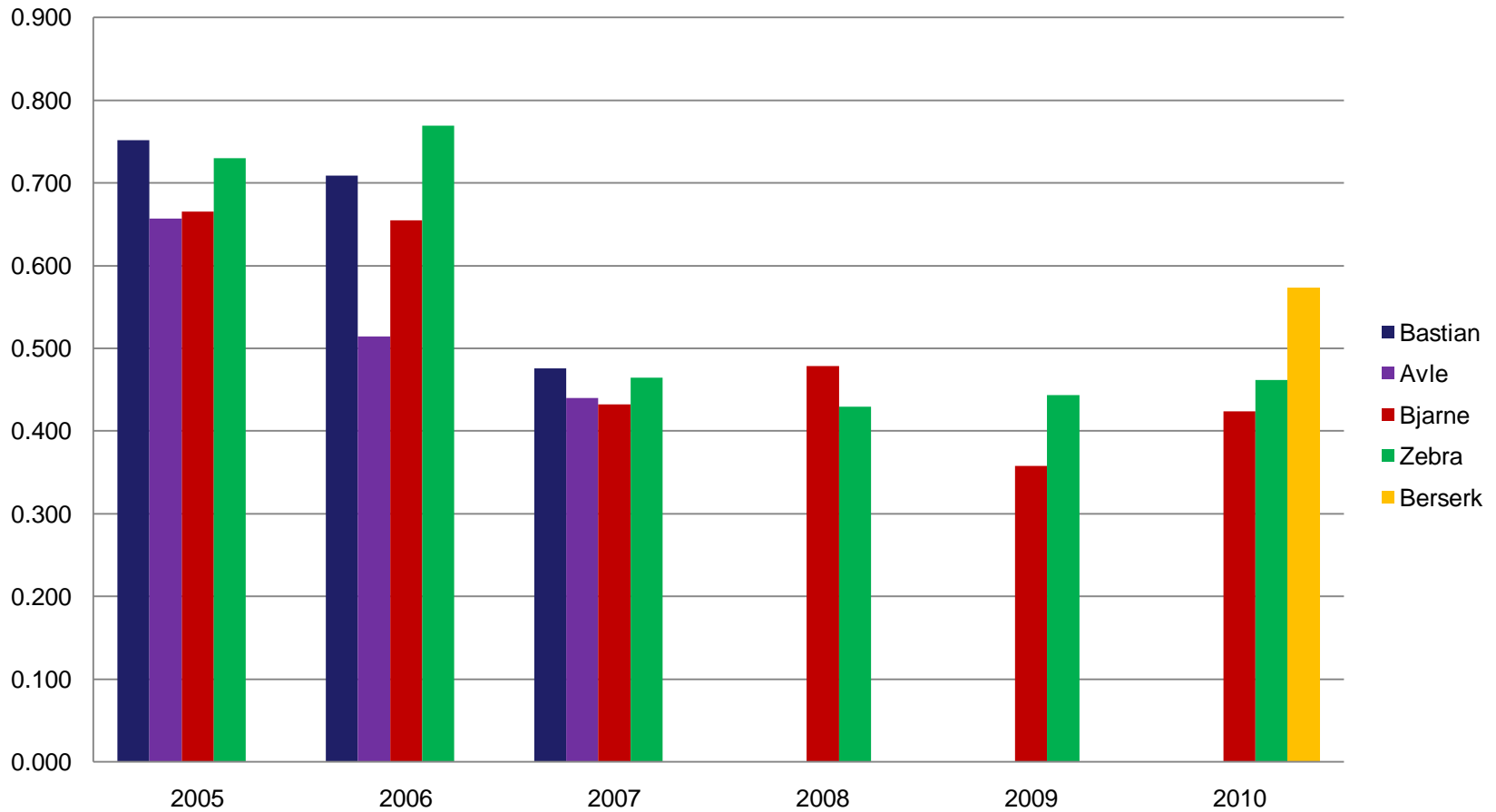

Vårhvet, middel Ext 2005-2010

Glutenkvalitet hos de ulike sortene i årene 2005-2010, målt med Kieffer ekstensograf av gluten

Motstand mot strekking (Rmax)

Kvalitetsprognose høsthvete

22.09 2010

Basert på 6 felt

Info om materialet prognosen for høsthvete 2010 er bygd på

- Seks felt er analysert for proteininnhold, SDS sedimentasjon og med Kieffer ekstensograf av gluten. For hvert felt er de fire høstvetesortene Mjølner, Bjørke, Magnifik og Olivin analysert, hver sort med to gjentak per felt. Feltene har vært anlagt i Vestfold, Råde og Sarpsborg i Østfold, Telemark, Buskerud og Apelsvoll i Oppland. Alle prøver har falltall over 200.
- Resultatene fra 2010 er også stilt sammen med resultatene fra 2005-2009 for de samme sortene.

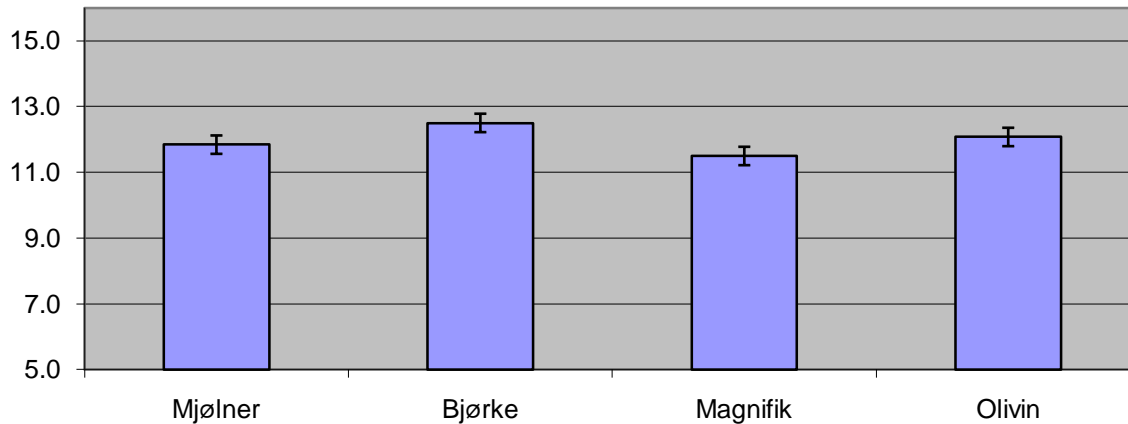
Prognose 22.09 2010

Høsthvete

- Proteininnholdet er litt lavere enn i årene 2005-2009, og særlig lavere enn i 2009. Magnifik og Mjølner har lavere proteininnhold enn Bjørke og Olivin.
- Resistens mot strekking (R_{max}), målt med Kieffer Ekstensograf av gluten, viser at glutenkvaliteten er sterkere enn i årene 2007 og 2009, men svakere enn i 2005 og 2006. I 2005 og 2006 var glutenkvaliteten svært god. I gjennomsnitt ligger årets resultater likt med resultatene fra 2008. Mjølner har, som forventet, svakere kvalitet enn Bjørke og Olivin. Magnifik har i gjennomsnitt litt lavere R_{max} enn Bjørke og Olivin, men dette varierer litt fra felt til felt. Det er liten variasjon mellom lokaliteter bortsett fra for feltet på Apelsvoll som har lavere R_{max} .
- Sortene er ikke forskjellige i glutens ekstensibilitet i 2010. Feltet fra Buskerud og Apelsvoll har lavere ekstensibilitet enn de andre.
- Resultatene tyder på at høsthvete i 2010 har en mer stabil kvalitet enn vi har erfart i tidligere år, men at den er noe svakere enn det som er ønskelig (bortsett fra Mjølner, som skal være svak hvete).

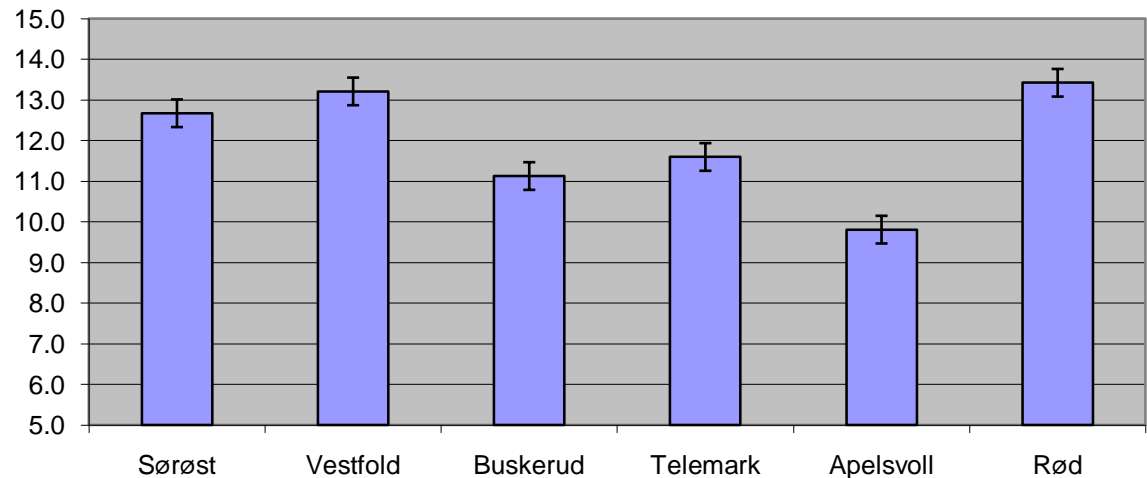
Høsthvete 2010

Proteininnhold (%), middel av seks felt

Bjørke og Olivin har høyere protein enn Mjølner og Magnifik.

Proteininnhold (%), middel over fire sorter per felt

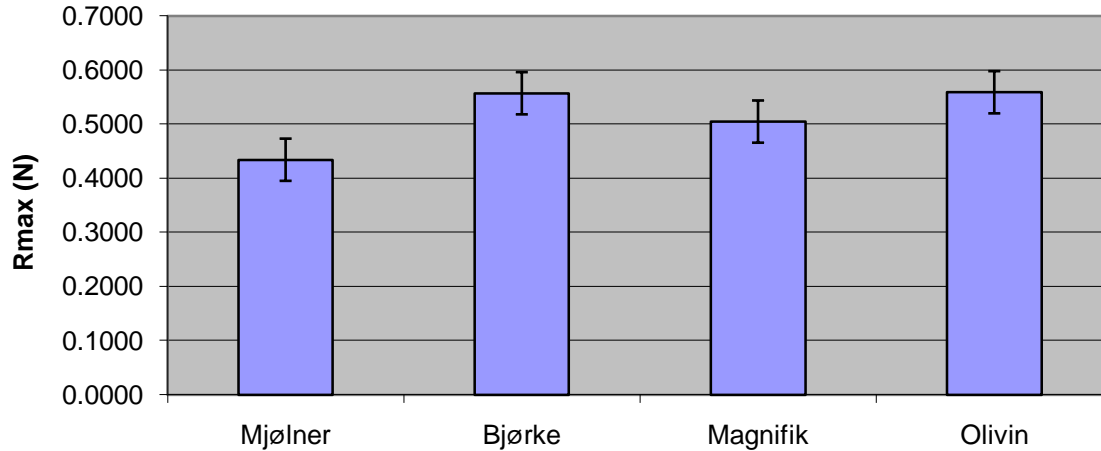

Feltene fra Apelsvoll, Buskerud og Telemark har lavere protein.

Feilfelt angir minste signifikante differanse (LSD_{95%})

Høsthvete 2010

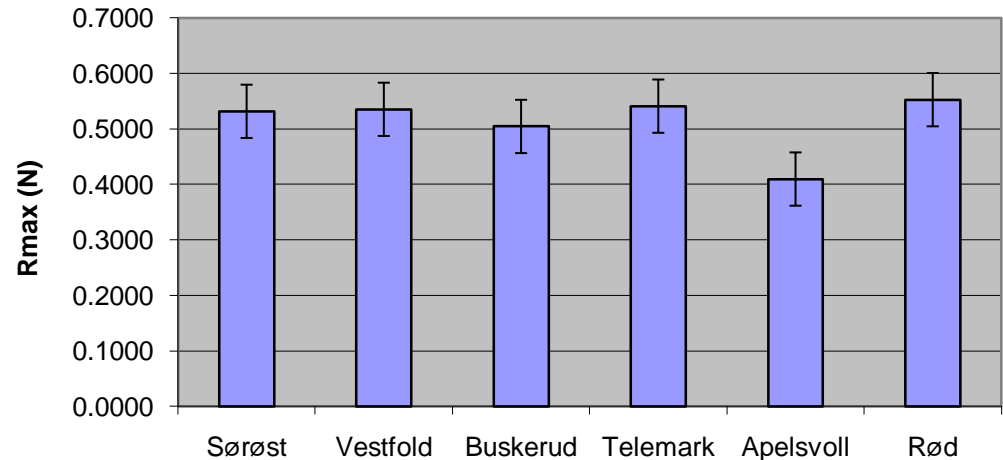
Kieffer Rmax, middel av seks felt

Mjølner er svakere enn Bjørke, Olivin og Magnifik. Magnifik er svakere enn Bjørke og Olivin.

Svært liten variasjon mellom felt i Rmax, bortsett fra feltet på Apelsvoll.

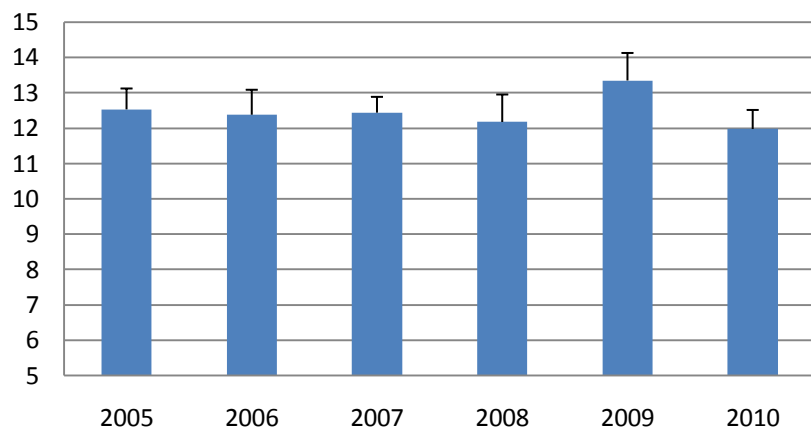
Kieffer Rmax , middel over fire sorter per felt

Feilfelt angir minste signifikante differanse (LSD_{95%})

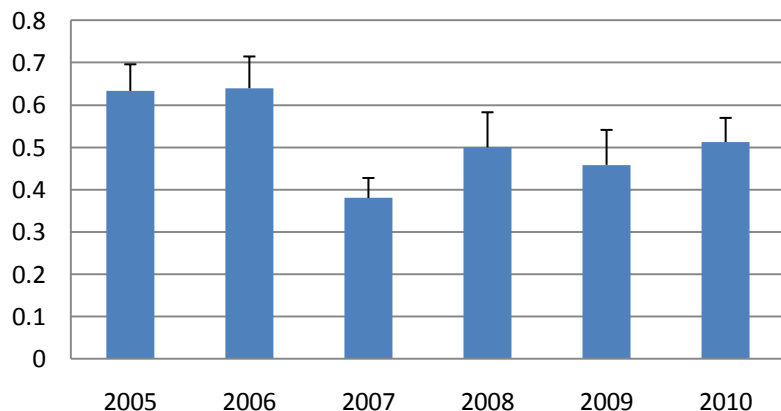
Protein-innhold, høsthvete 2005-2010

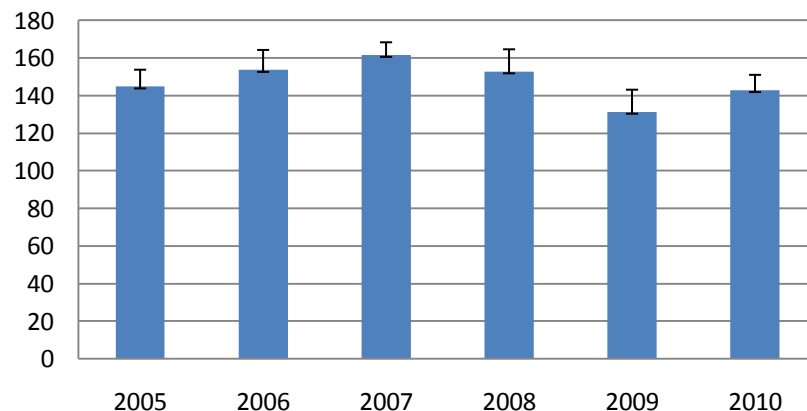
Litt lavere proteininnhold i 2010 enn i 2005-2007, og klart lavere enn i 2009.

Sterkere gluten enn i 2007, men svakere enn i toppårene 2005-2006.

Kieffer Rmax, høsthvete 2005-2010

Kieffer Ext, høsthvete 2005-2010

Utfordringer og videre arbeid:

- Prøvematerialet: Nok prøver? Representative prøver?
- Tidsfaktoren – tidlig nok prognose?
- Måling av glutenkvalitet – og tolkning
- Prosjektet Future Wheat – nye verktøy?
  - Grunnleggende studier
  - oppbygning av glutenproteiner i korn gjennom kornfyllingsperioden og betydning for utvikling av glutennettveker i en deig
  - Effekt av temperatur?
  - Prediktere glutenkvalitet før gulmodning?
  - Prediksjon av glutenkvalitet basert på værdata?

Jeg tror jeg skal stoppe her – det neste er et nytt foredrag

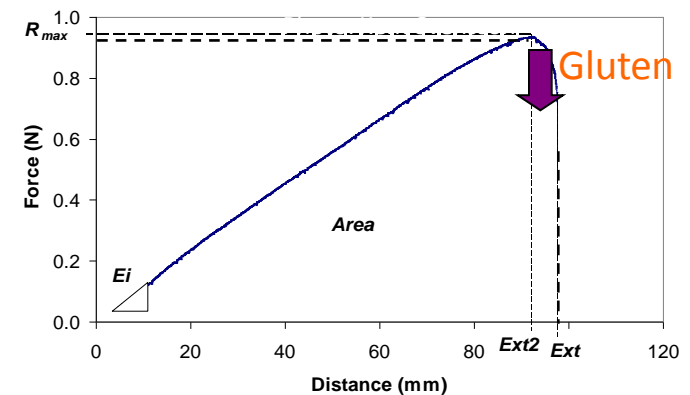
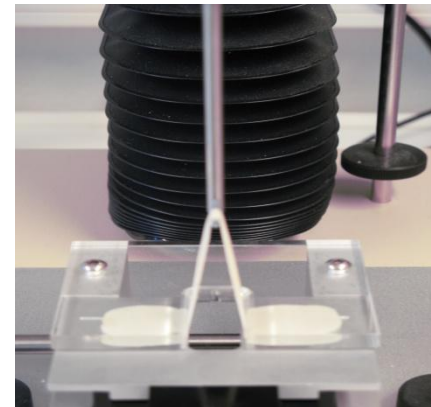

Effect of temperature during grain filling on wheat gluten resistance

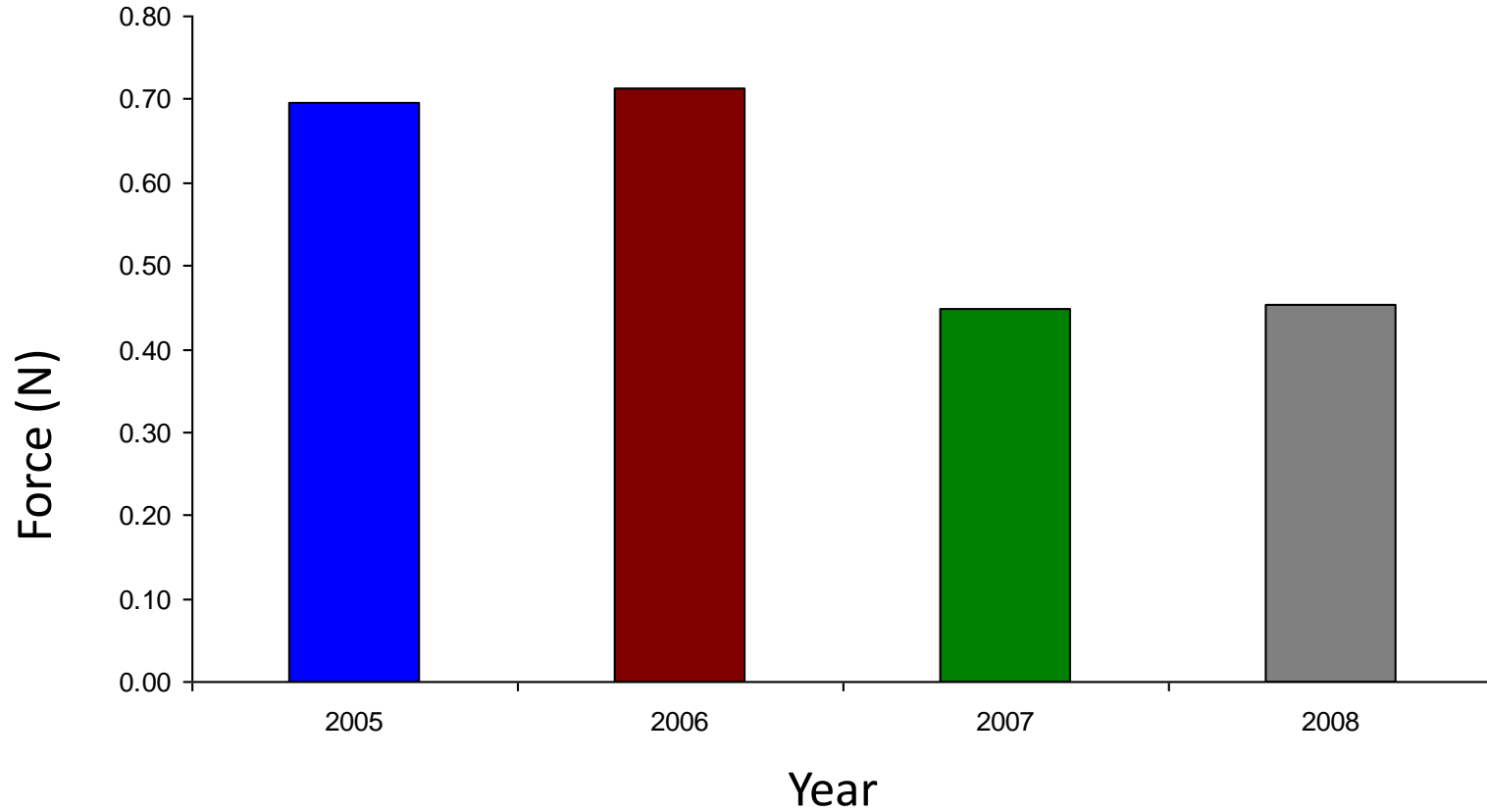
A. Moldestad, E.M. Færgestad, A. O. Skjelvåg, B. Hoel,
A.K. Uhlen

Wheat material from field trials

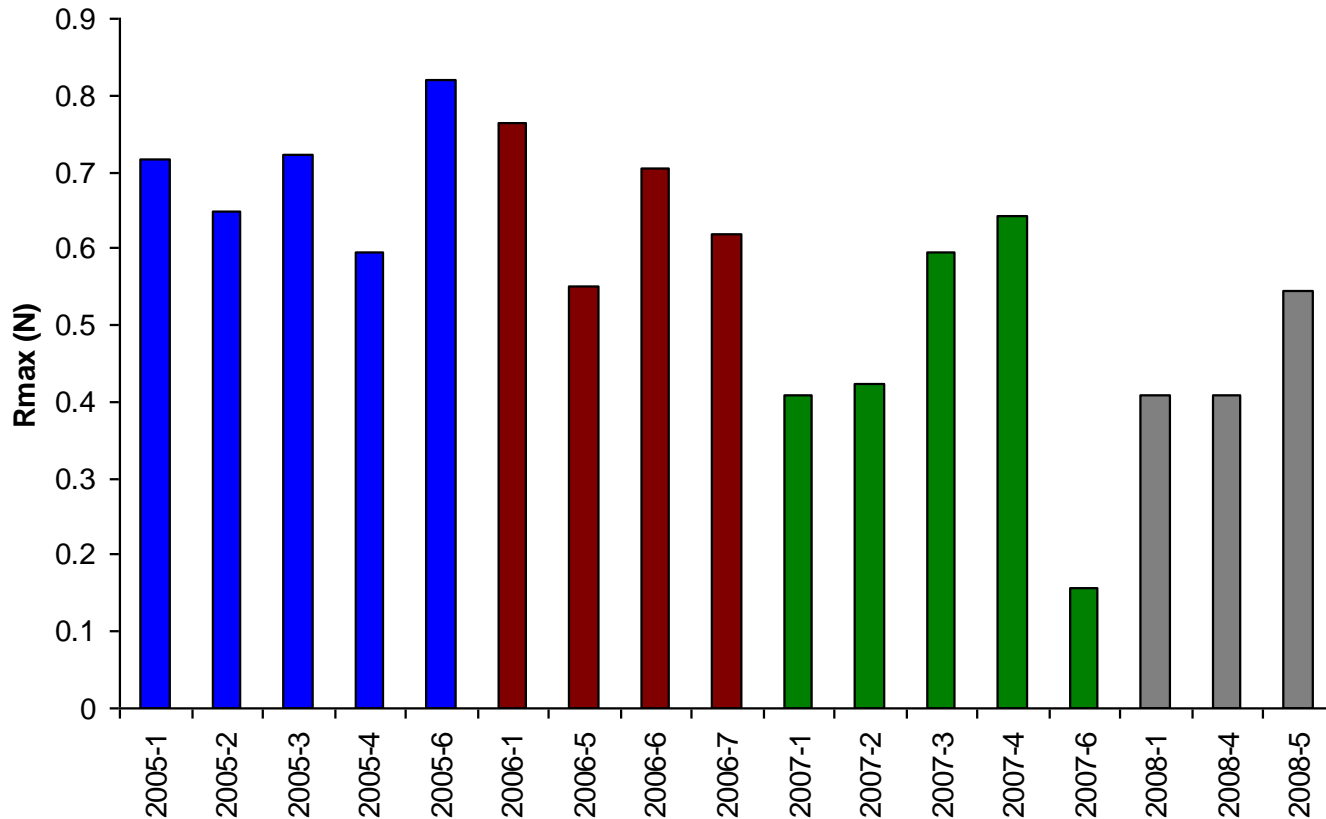
- Norwegian spring wheat
  - 4 varieties
- Grown in different locations in Norway
- 4 year (2005-2008)
  - ⇒ 120 samples
- Weather data collected from nearest weather station for each location
  - Focus on temperature
- Analysis:
  - Resistance to extension (Rmax) with Kieffer-extensibility test
  - SDS sedimentation test
- All samples tested had Falling Number higher than 200

Variation in Rmax between years

Variation in Kieffer resistance (Rmax) between years and between location within years

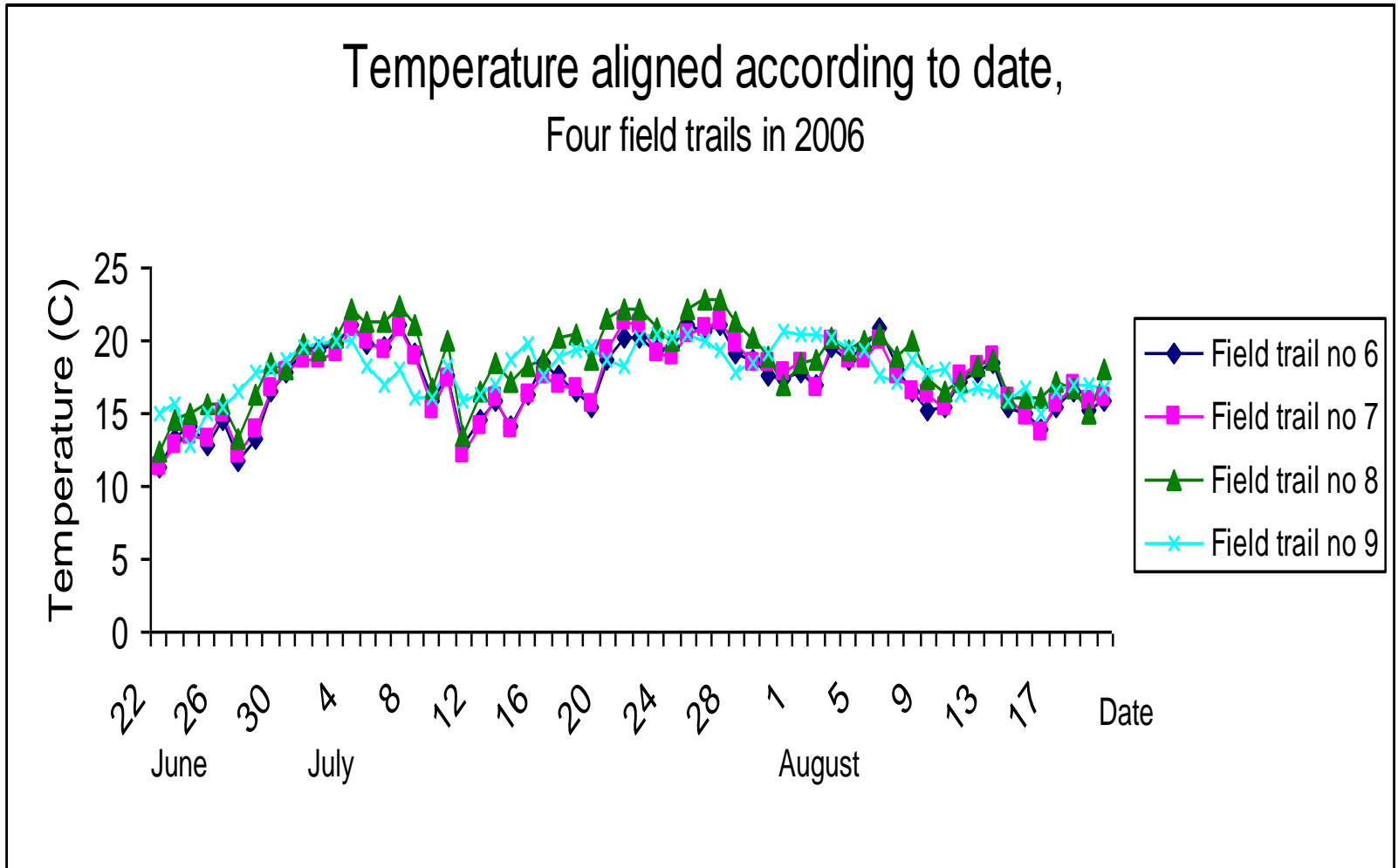

Investigation the relation of temperature during grain filling and quality

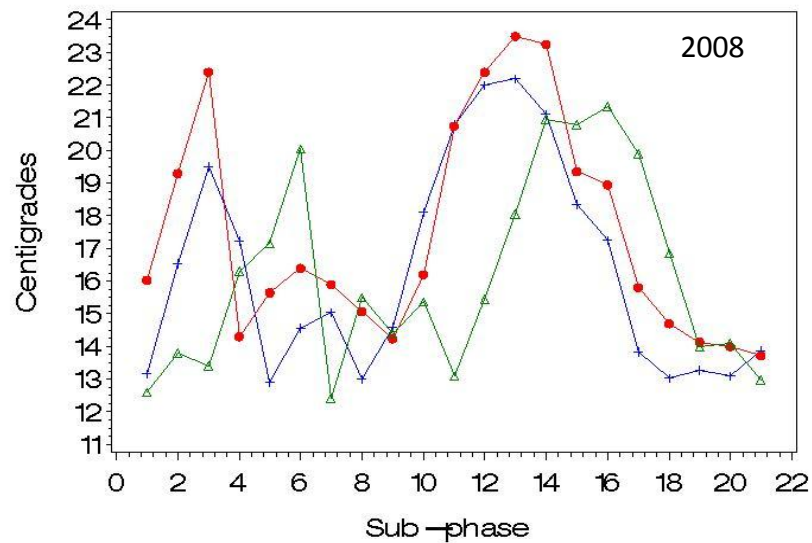
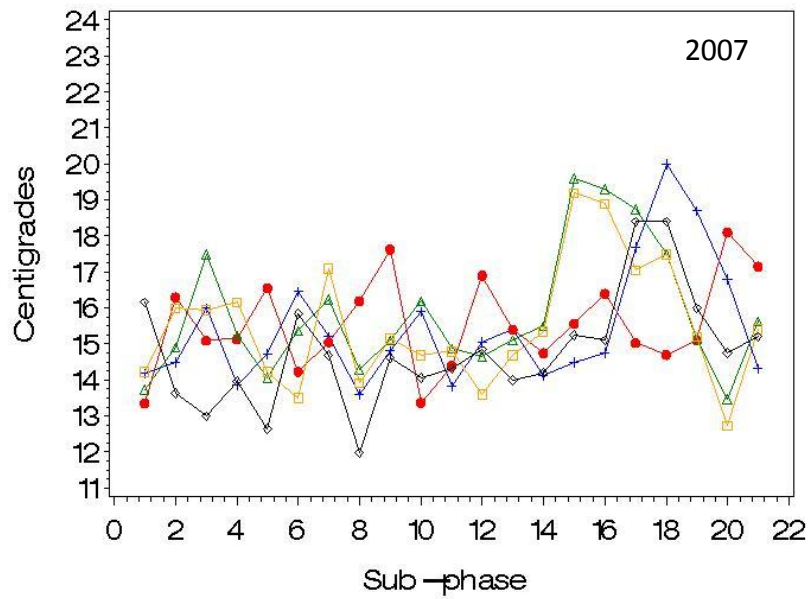
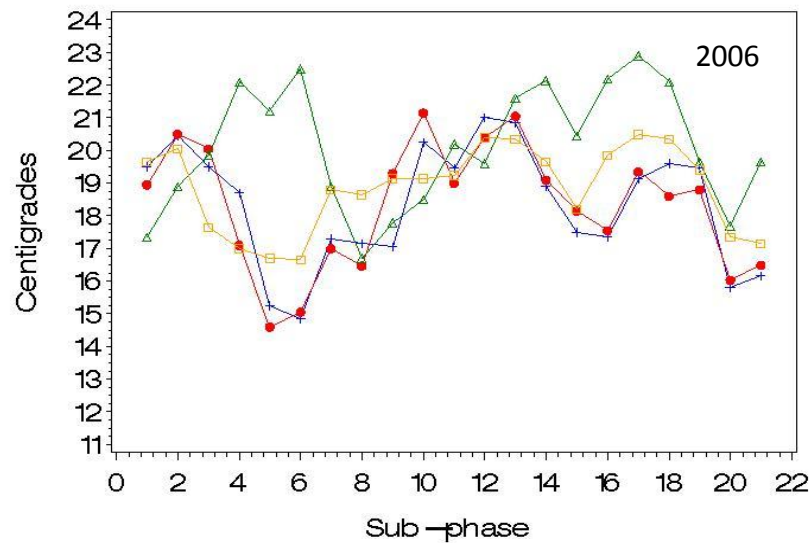
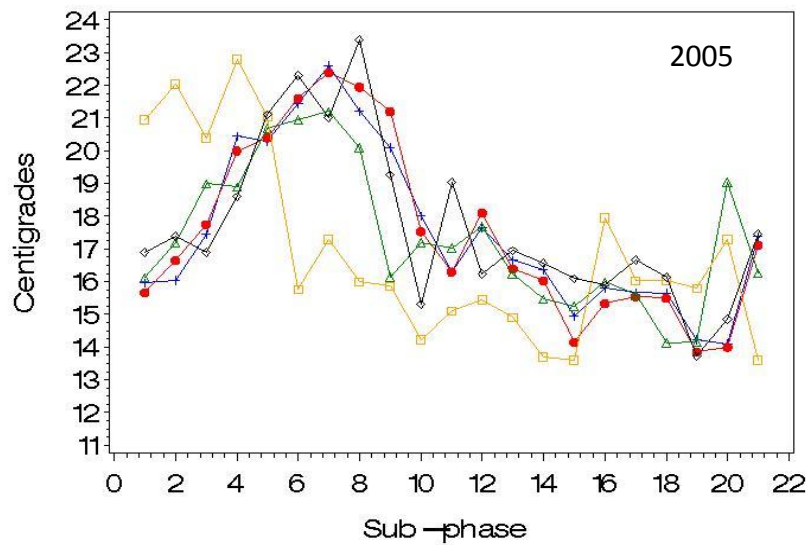
- Modelling heading date and yellow ripeness
  - Based on previous data from field trials
    - Date of heading and yellow ripeness
    - Temperature data
    - Calculations of day-degrees
- Aligning temperature courses for each location and variety according to the phenological development from heading
  - Dividing the grain development period into 21 sub-phases
  - Calculating average temperature of the sub-phases
- Investigation the relation between the temperature of the different sub-phases and quality (Rmax) by multivariate PLS

Temperature aligned according to date, Four field trails in 2006

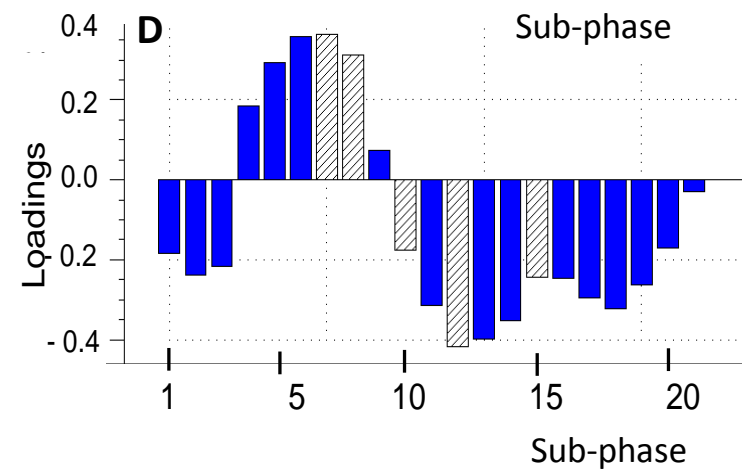
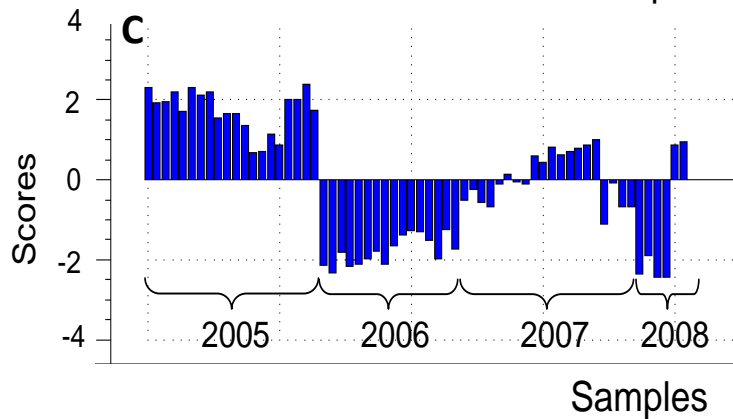
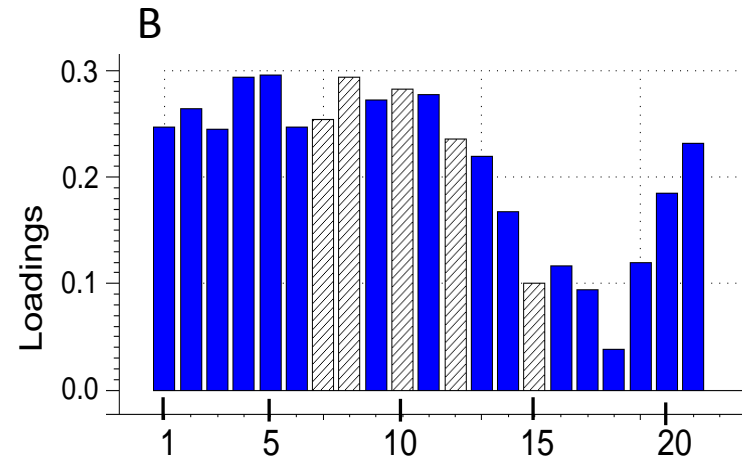
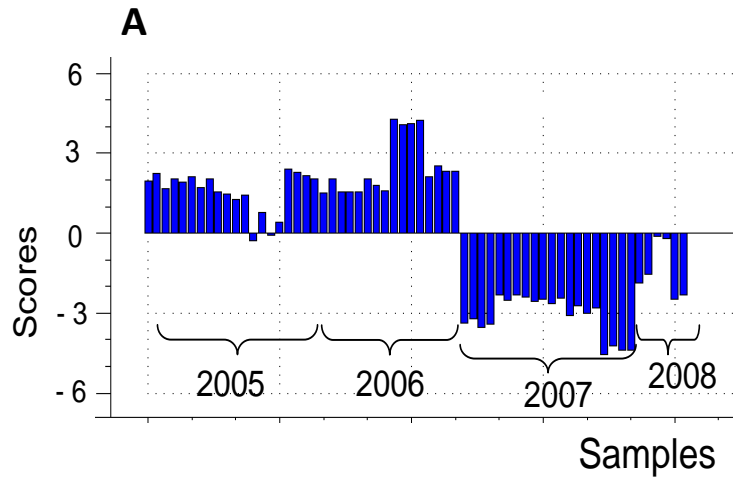
Daily mean temperature for four field trials in 2006 according to chronological time

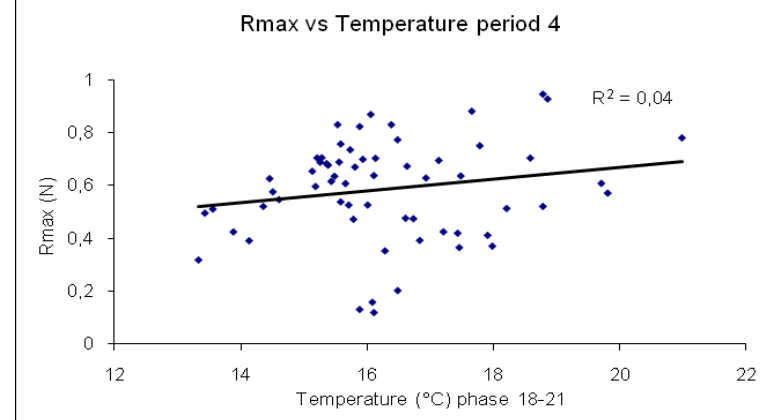
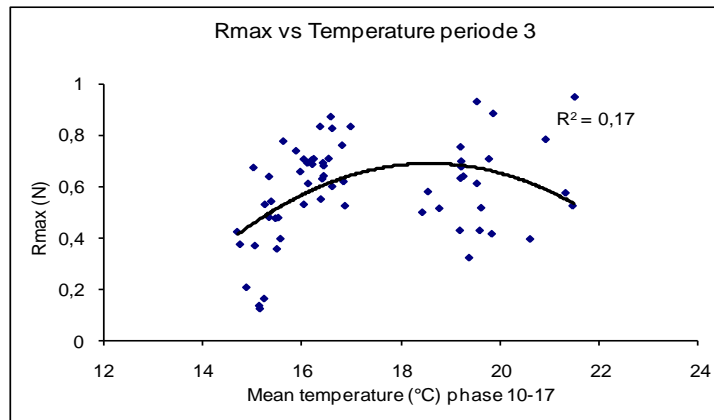
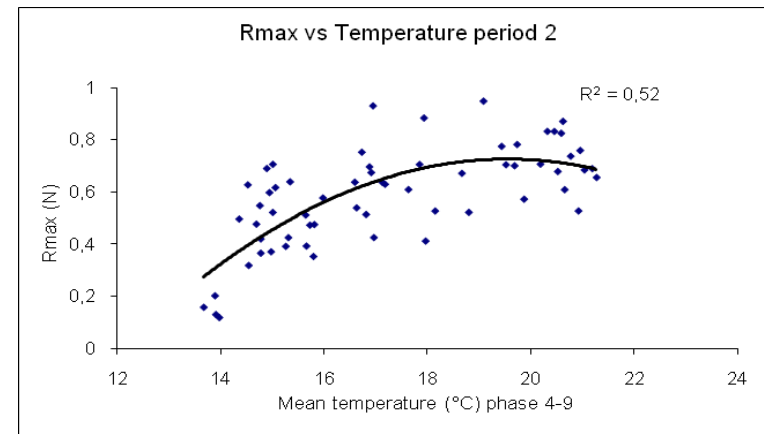
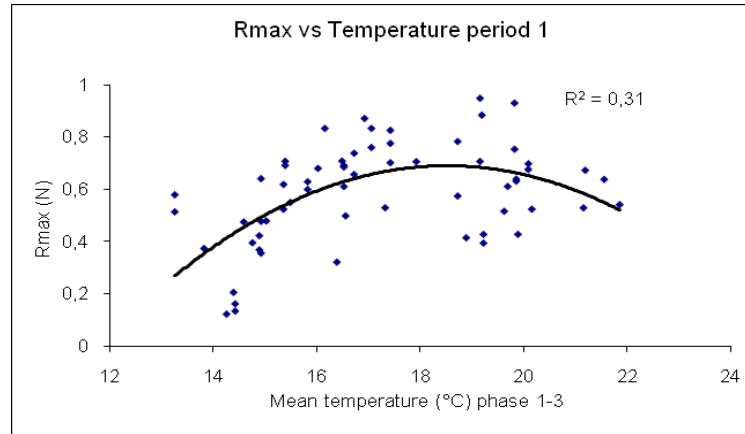
Variation in temperature during grain filling

- Temperature differences among the fields each year were small during the two months time from June 22 to August 21
- A large variation in course of temperature during the grain filling phase was created by:
  1. The annual variation,
  2. Earlier or later sowing of field trials,
  3. The different rates of phenological development of the varieties as the smallest contribution.

PLSR using average temperature of the sub-phases as regression variables and Rmax as the response variable. Scores of the samples for PLS factor 1 (A) and PLS factor 2 (C) and corresponding loadings (B and D).

Relationships between mean temperature and Rmax for the four periods

Conclusions:

- Large temperature variation during grain filling between the different seasons
- Large variation in temperature courses between locations within season. This was mainly caused by variation in sowing time:
  - giving different phenological development according to the chronological time
  - thus giving different courses of temperature during grain filling.
- Large variation in gluten resistance of wheat varieties grown in different seasons and at different sites
  - a large proportion of this variation was related to the temperature during grain filling

Conclusions:

- Higher mean temperature from heading to approximately midway in the grain filling period was positively related to gluten quality.
- Weaker gluten resistance was observed when the diurnal temperature in this period dropped below 17 °C.
- The strongest correlations to temperature were found for the period **9-21** days after heading, whereas no significant relation was found in the later periods of grain development.

Vårhvete, middel Rmax 2005-2010

